

ทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านโบราณสถาน พื้นที่กรุงเทพมหานคร

The Foreign Tourists' Attitude toward Cultural Tourism through the Ancient Monuments in Bangkok

ชลิศา รัตตสาร*

Chalisa Rattarasarn

อรนุช อินทวงศ์

Oranuch Intawongse

จันทิมา สังข์สวัสดิ์ และคณะ

Jantima Sungswat et al.

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม

Faculty of Business Administration, Siam University

*chalisa.rat@siam.edu

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวไทยในสายตาของชาวต่างชาติจากทุกภูมิภาคของโลกซึ่งปรากฏให้เห็นจากทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศไทย ตอบรับซื้อโปรแกรมทัวร์ที่บริษัทจัดการท่องเที่ยวในไทยจัดให้กับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันไป ในทุกโปรแกรมทัวร์ กลุ่มทัวร์ทุกกลุ่มเล็งเห็นความสำคัญของโบราณสถานซึ่งบอกเล่าถึงอารยธรรมที่มีมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม วัดบวรนิเวศวิหาร วัดสุทัศน์เทพวราราม เป็นต้น ซึ่งเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อโบราณสถาน พื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนา การสงวนและรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเหล่านี้ และเพื่อกำหนดทิศทางและนโยบายการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติในอันที่จะสร้างมูลค่าการค้าและนำเงินตราเข้าสู่ประเทศ มีวิธีการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนาความจากข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับระดับทัศนคติ Likert Scale การทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษากับความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวไทย รวมทั้งคำถามปลายเปิดที่สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน นักท่องเที่ยวชื่นชอบมากราบไหว้พระและชมโบราณสถาน เพราะว่ามีที่สวยงามและมีคุณค่า และสะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมอันเก่าแก่ นักท่องเที่ยวประทับใจในอาหารไทย กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ทั้งหมดนี้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยให้กับชาวต่างชาติเพื่อนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทยสืบไป

Received : December 15, 2023

Revised : February 13, 2024

Accepted : February 15, 2024

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวต่างชาติ โบราณสถาน

Abstract

Cultural tourism has an important role in Thai tourism. The perspectives of foreign tourists from all regions of the world form their attitudes toward Thailand and influence what they buy from the travel agents. The tours bought are for all groups of tourists from different economic statuses. All tour groups see the importance of ancient monuments, which explain Thai civilization, especially, the Temple of the Emerald Buddha, Wat Arun Ratchawararam, Wat Bowonniwet Vihara, and Wat Suthat Thepwararam, which are respectable temples from the Rattanakosin period. The study aims to learn foreign tourist attitudes and opinions, about ancient monuments in Bangkok to help develop, preserve, and protect cultural tourist attractions. Furthermore, it will determine the direction of tourism and policies to attract foreign tourists in order to create commercial value and import foreign currency.

The study uses a descriptive statistics questionnaire related to attitude levels, including Likert scale, hypothesis testing (t-stat), and the relation between gender, age, educational level and opinion about Thai tourism, including open-ended questions asking opinions.

The study shows that Thailand has cultural tourist attractions stemming from a long history. Tourists like to pay respect to Buddha images and visit ancient monuments because they have an elegance and reflect Thailand's ancient civilization. Tourists are impressed with Thai food, and activities related to Thai culture. These are ways to determine policies and measures to promote Thai tourism to foreign tourists and attract foreign currency to Thailand.

Keywords : cultural tourism, foreign tourists, ancient monuments

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติผ่านโบราณสถานของไทย โดย Krungthai Compass (2024) ประเมินว่าในปี 2567 ภาคการท่องเที่ยวไทยยังคงฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะอยู่ที่ 34 ล้านคน หรือฟื้นตัวราว 85% เมื่อเทียบกับก่อนเกิดโควิด-19 (ปี 2562) โดยนักท่องเที่ยวหลัก เช่น กลุ่มอาเซียน อินเดีย รัสเซีย รวมถึงกลุ่มยุโรป จะฟื้นตัวได้ในระดับใกล้เคียงช่วงก่อนเกิดโควิด

ขณะที่นักท่องเที่ยวจีนซึ่งเป็นตลาดหลักจะยังฟื้นตัวได้ราว 63% เมื่อเทียบกับปี 2562 จากภาวะเศรษฐกิจในประเทศจีนที่คาดว่าจะเติบโตได้ค่อนข้างช้า และยังคงซ้ำเติมจากวิกฤติภาคอสังหาริมทรัพย์ในจีน ซึ่งส่งผลต่อกำลังซื้อ และการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศของชาวจีน ส่งผลให้ภาพรวมมูลค่าตลาดการท่องเที่ยวทั้งปี 2567 คาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 2.52 ล้านล้านบาท หรือฟื้นตัวราว 84%

เมื่อเทียบกับปี 2562 กรู๊ปทัวร์ มีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง ปี 2568 คาดว่าภาคการท่องเที่ยวไทยจะฟื้นตัวกลับมาใกล้เคียงระดับปกติ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะอยู่ที่ 38.5 ล้านคน ทั้งนี้คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยรวมจะขยายตัวขึ้นมาแตะที่ระดับ 3.2 ล้านคนต่อเดือน รวมถึงนักท่องเที่ยวจีน โดยเฉพาะกลุ่มกรู๊ปทัวร์จะมีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวจีนในปี 2568 จะฟื้นตัวได้ราว 87% เมื่อเทียบกับปี 2562 อย่างไรก็ตามต้องติดตามการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจีนให้สามารถรักษาระดับการขยายตัวที่เป็น Double-digit ให้ได้ Thaipost (2023) คาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดเอเชียตะวันออกและเอเชียใต้เป็นหลัก สถานการณ์การท่องเที่ยวไทยจะมีแนวโน้มการขยายดีกว่าที่คาดการณ์ เนื่องจากการกลับมาขยายตัว Double-digit ของนักท่องเที่ยวจีน และข่าวการเพิ่มเส้นทางบินและเครื่องบินของสายการบินต่าง ๆ รวมถึงความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนของไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ที่มุ่งเน้นการเพิ่มความสะดวกและลดข้อจำกัดในการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างชาติลง อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจในหลายภูมิภาคทั่วโลกยังคงมีความไม่แน่นอนจากอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูง รวมถึงสถานการณ์การสู้รบระหว่างยูเครนและรัสเซียที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและคาดเดาได้ยากขึ้น

Krungthai Compass (2024) ประเมินว่า จังหวัดท่องเที่ยวยอดนิยมในภาคใต้ เช่น ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ จะมีแนวโน้มฟื้นตัวดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี 2567-2568 อย่างไรก็ตาม ในปี 2567-2568 คาดว่าบริษัทนำเที่ยวในจีนจะกลับมาทำตลาดในประเทศไทยมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายวีซ่าฟรีที่จะเริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มิ.ย. 2567 รวมถึงเส้นทางการบินระหว่างไทย-จีน ที่จะทยอยเปิดใหม่ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2566-2567 ส่งผลให้จังหวัดท่องเที่ยวในภาคใต้ที่เคยได้รับความนิยมจากกลุ่มกรู๊ปทัวร์จีน จะกลับมาเติบโตได้อีกครั้ง ปัจจัยหนุนหลักที่ทำให้ภาคการท่องเที่ยวไทยฟื้นตัวต่อเนื่อง ได้แก่ มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวของภาครัฐจะช่วยหนุนให้ภาคการท่องเที่ยวไทยฟื้นตัวได้เร็วขึ้น อาทิ มาตรการยกเว้นวีซ่า (Visa Free) สำหรับชาวจีน คาซัคสถาน อินเดีย และไต้หวัน เพื่ออำนวยความสะดวกและกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาไทยมากขึ้น รวมทั้งมาตรการขยายระยะเวลายกเว้นการตรวจลงตราให้นักท่องเที่ยวรัสเซียสามารถพำนักในไทยได้สูงสุดจากเดิม 30 วัน เป็น 90 วัน อีกทั้งยังมีมาตรการขยายเวลาให้บริการของสถานประกอบการได้ถึง 4 ในเขตพื้นที่นำร่อง

ทั้งหมดนี้ จึงเป็นที่มาของความสนใจที่จะศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติผ่านโบราณสถาน เนื่องจากโบราณสถานสำคัญในเขตกรุงเทพมหานครมีมากมายหลายแห่ง ซึ่งเป็นวัดวาอารามที่เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของกรุงรัตนโกสินทร์และกรู๊ปทัวร์นิยมพานักท่องเที่ยวมากราบไหว้ด้วยความงามของพุทธศิลป์และศิลปะที่สืบทอดมาจากวัฒนธรรมร่วมสมัย ผู้ศึกษาจึงได้เลือกวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม วัดบวรนิเวศวิหาร วัดสุทัศน์เทพวราราม มาเป็นตัวแทนในการศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อโบราณสถาน พื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการสงวนรักษาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมเพื่อนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทย

2. เพื่อเรียนรู้ว่าองค์ประกอบของวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการสร้างรายได้มูลค่าของอุตสาหกรรมเข้าสู่ประเทศไทยต่อไปในอนาคต

ทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Historical Tourism)

Smith (1996); Pongtratik et al. (2021) จะเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ที่มีองค์ประกอบอย่างน้อย 1 ใน 4Hs (Heritage, History, Habitat and Handicraft) กล่าวคือ (1) พื้นที่ประเภทที่มีแหล่งเป็นมรดก (Heritage) ทำให้เกิดการท่องเที่ยวในทางวัฒนธรรมหรือโบราณคดี (2) พื้นที่ประเภทที่มีแหล่งความเป็นประวัติศาสตร์ (History) จะเป็นแหล่งให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นประวัติศาสตร์ (3) พื้นที่ประเภทที่มีปรากฏเป็นร่องรอยชุมชนการอยู่อาศัย (Habitat) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชน วิถีชีวิต และ (4) พื้นที่ประเภทที่มีงานศิลปหัตถกรรม (Handicraft) จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเภทงานศิลปะและประเพณี

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

Wanthanom (2001); Pamaranont (2019) ได้กล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความต้องการและประโยชน์ของมนุษย์เป็นมรดกโลกในอดีตและสร้างเสริมขึ้นมาในปัจจุบันที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ แสดงถึงอารยธรรมและความเจริญของชุมชน ซึ่งอาจสรุปเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง อนุสาวรีย์ อาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติยานประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์ นครประวัติศาสตร์ ซากโบราณสถาน และแหล่งโบราณคดีทางประวัติศาสตร์

(2) การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งประดิษฐ์ เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเป็นโบราณวัตถุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์เพื่อให้ประชาชนเข้าชมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์หรืออารยธรรมอันยาวนานของประเทศ เช่น ภาพเขียนโบราณ สมบัติโบราณ พระพุทธรูป โบราณ รูปปั้นโบราณ เป็นต้น องค์การพัฒนาบริหารการพัฒนาที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดการท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ การชมอุทยานประวัติศาสตร์ การชมซากอารยธรรมของโบราณสถานต่าง ๆ อนุสาวรีย์อนุสรณ์สถานต่าง ๆ อาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่า และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น โดยมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบอย่างมีคุณภาพ

วัฒนธรรม (Culture)

ในความหมายของ Wallerstein (1974, 1979, 1991) คือ ระบบสัญลักษณ์ในทุนนิยมข้ามชาติ (Symbolic System) ที่หลอมรวมความเป็นนานาชาตินิยมของรัฐต่าง ๆ ที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน ให้เข้ามาอยู่ในระบบการให้ความหมายทางวัฒนธรรม (สัญลักษณ์) เหมือนกัน เกิดการกลายของวัฒนธรรมเป็นเนื้อเดียวกัน (Homogenization) ซึ่งคำอธิบายเชื่อมโยงกับระบบทุนนิยมโดยทฤษฎีระบบโลก (World System Theory) โดยให้ความสำคัญแก่วัฒนธรรมทั้งในเชิงตรรกะซึ่งเป็นการให้ความหมายแก่สังคม

และในเชิงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นความเป็นจริงทางวัฒนธรรมในสังคม (Cultural Reality) จึงอยู่ที่ระยะห่างระหว่างอุดมคติกับความเป็นจริง (Ideal-Real) ระยะห่างระหว่างกายและจิต (Body and Mind) วัฒนธรรมในความหมายนี้คือ การให้ความหมายแก่ตัวตนของปัจเจกในระดับการรับรู้และการตระหนักรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของปัจเจกที่ให้ความหมายร่วมกันในสังคม (Shared Meaning) สะท้อนอุดมการณ์ทางวัฒนธรรม (เด่น) ในสังคม

การอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม หากเป็นการสงวนรักษาด้วยการตระหนักรู้ของปัจเจกชนชาวไทย เป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่าการปกป้อง หวงแหน และรักษา เพื่อการอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ในอันที่จะสร้างรายได้เข้าประเทศ และเป็นสร้างการตระหนักรู้ในคุณค่าของโบราณสถานในระดับสังคม ชุมชน และประเทศชาติให้เกิดขึ้นกับคนไทย ซึ่งมีความหมายมากกว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีลักษณะหยุดนิ่งไร้ชีวิต

การท่องเที่ยว (Tourism)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อธิบายศัพท์ การท่องเที่ยวว่าเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง เพราะว่ามีได้มีความแต่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือเพื่อความสนุกสนาน บันเทิงเรีงรมย์ ดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้นปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน จึงเป็นกิจกรรมรายได้ใหญ่ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับ จนกระทั่งมีผู้กล่าวว่า ธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดหากเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ ด้วยกัน

Jarumanee (2001) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน ประกอบกิจกรรมตามความสนใจหรือเพื่อประกอบธุรกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานแต่ไม่ได้เป็นการเดินทางเพื่อไปทำงานหรือประกอบอาชีพเป็นหลัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกระทรวงวัฒนธรรมเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการสงวน และรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไว้ได้
2. กระทรวงพาณิชย์และบริษัทนำเที่ยวชั้นนำของประเทศไทย สามารถกำหนดทิศทางและมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการเยี่ยมชมโบราณสถานมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย
2. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีทัศนคติที่ดีต่อการเยี่ยมชมโบราณสถานและอื่น ๆ ที่สะท้อนความเป็นตัวตนของประเทศไทย
3. การจัดการท่องเที่ยวโบราณสถานไทยให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศไทยอย่างสำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การลงพื้นที่สำรวจภาคสนาม

- ขอบเขตของพื้นที่และเวลา เป็นการลงพื้นที่สำรวจภาคสนามในบริเวณโดยรอบวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม วัดบวรนิเวศวิหาร และวัดสุทัศน์เทพวราราม เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2566 ถึง เดือนเมษายน 2567 ที่ผ่านมารวมระยะเวลา 6 เดือน

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวต่างชาติ ประกอบด้วย อเมริกา ยุโรปตะวันออก ยุโรปตะวันตก เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และอื่น ๆ ที่โปรแกรมทัวร์จัดการท่องเที่ยวโบราณสถานได้จัดให้มีขึ้น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Random Sampling ที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และกรอกแบบสอบถาม

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรม SPSS ศึกษาทั้งโดยสถิติเชิงพรรณนาความในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ แบ่งเป็น 5 ระดับความคิดเห็น และสถิติเชิงอนุมาน โดยการศึกษาสมมติฐานจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านโบราณสถาน

ผลการศึกษา

ผลการสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านโบราณสถานพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม วัดบวรนิเวศวิหาร วัดสุทัศน์เทพวราราม จำนวน 379 คน มีค่าเฉลี่ยของอายุเท่ากับ 40.77 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.173 สามารถแสดงผลได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป (n=379)	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	240	63.3
- หญิง	139	36.7
สัญชาติ		
- อเมริกัน	115	30.3
- ยุโรปตะวันตก	34	9
- ยุโรปตะวันออก	51	13.5
- ออสเตรเลีย	65	17.2
- เอเชียตะวันออก	36	9.5

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป (n=379)	ความถี่	ร้อยละ
สัญชาติ		
- เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	46	12.1
- อื่น ๆ	32	8.4
อาชีพ		
- สายการแพทย์ (แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ ฯลฯ)	61	16.1
- สายกฎหมายและผดุงความยุติธรรม (อัยการ ผู้พิพากษา ฯลฯ)	56	14.8
- สายนักธุรกิจการค้า (เจ้าของกิจการ โรงงาน นักลงทุน พ่อค้าวานิช)	69	18.2
- สายพนักงานบริษัทห้างร้าน	72	19.0
- สายเทคโนโลยี การสื่อสาร และคอมพิวเตอร์	54	14.2
- นักเรียน / นักศึกษา	20	5.3
- อื่น ๆ	47	12.4
การศึกษา		
- ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	24	6.3
- ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	221	58.3
- ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	104	27.5
- ปริญญาเอก หรือเทียบเท่า	30	7.9
ประวัติการท่องเที่ยวในประเทศไทย		
- มาเมืองไทยเป็นครั้งแรก	97	25.6
- เคยมาแล้วมากกว่า 1 ครั้ง	180	47.4
- มาเมืองไทยเป็นประจำทุกปี	101	26.6
- อาศัยอยู่ในเมืองไทย	1	0.4

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทย จำนวน 379 คน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย จำนวน 240 คน (63.3%) รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 139 คน (36.7%) สัญชาติอเมริกัน จำนวน 115 คน (30.3%) อาชีพพนักงานบริษัทห้างร้าน จำนวน 72 คน (19.0%) การศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 221 คน (58.3%) และเคยมาเมืองไทยแล้วมากกว่า 1 ครั้ง จำนวน 180 คน (47.5%) ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้วิเคราะห์และวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ เช่น เน้นการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยไปยังกลุ่มผู้ชาย สัญชาติอเมริกัน และผู้ที่สนใจที่เคยมาเมืองไทยแล้วมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
	1	2	3	4	5		
1. ท่านทราบว่าประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน	23 (6.1)	27 (7.1)	67 (17.7)	124 (32.7)	138 (36.4)	3.86	1.165
2. โกດนำเที่ยวแนะนำให้ท่านได้ไปในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย	11 (2.9)	15 (4.0)	94 (24.8)	163 (43.0)	96 (25.3)	3.83	0.946
3. ท่านปรารถนาที่จะได้ไปท่องเที่ยวชมวิถีวัฒนธรรมในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย	4 (1.1)	2 (0.5)	82 (21.6)	190 (50.1)	101 (26.2)	4.00	0.773
4. ท่านชื่นชอบมากราบไหว้พระและชมโบราณสถานในวัดที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย	1 (0.3)	4 (1.1)	61 (16.1)	174 (45.9)	139 (36.6)	4.17	0.750
5. ท่านชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ นอกเหนือจากการไหว้พระและชมโบราณสถานในจังหวัดต่าง ๆ	1 (0.3)	7 (1.8)	60 (15.8)	161 (42.5)	150 (39.6)	4.19	0.785
6. ท่านเห็นว่าโบราณสถานในประเทศไทยมีความงดงามและสะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมอันเก่าแก่	8 (2.1)	10 (2.6)	63 (16.6)	161 (42.5)	137 (36.1)	4.07	0.923
7. ท่านชื่นชอบในการมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมาก จนอยากจะมาอีกในอนาคต		4 (1.1)	45 (11.9)	135 (35.6)	194 (51.2)	4.37	0.733
ภาพรวม						4.07	0.363

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สามารถแยกความคิดเห็นโดยละเอียดในแต่ละข้อได้ดังต่อไปนี้

- นักท่องเที่ยวทราบว่าประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน (ค่าเฉลี่ย 3.86) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.165 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมาก

- โกດนำเที่ยวแนะนำให้ท่านได้ไปในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.83) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.946 แสดงว่านักท่องเที่ยวได้รับคำแนะนำที่ดีจากไกด์ในการท่องเที่ยวจังหวัดอื่น ๆ เป็นอย่างดี

- นักท่องเที่ยวปรารถนาที่จะได้ไปท่องเที่ยวชมวิถีวัฒนธรรมในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย (ค่าเฉลี่ย 4.00) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.773 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความสนใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย

- นักท่องเที่ยวชื่นชอบมากราบไหว้พระและชมโบราณสถานในวัดที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 4.17) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.750 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความสนใจในโบราณสถานและวัดวาอารามของไทย

- นักท่องเที่ยวชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ นอกเหนือจากการไหว้พระและชมโบราณสถานในจังหวัดต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.19) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.785 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ นอกเหนือจากโบราณสถานและวัดวาอาราม

- นักท่องเที่ยวเห็นว่า โบราณสถานในประเทศไทยมีความงดงามและสะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมอันเก่าแก่ (ค่าเฉลี่ย 4.07) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.923 แสดงว่านักท่องเที่ยวประทับใจในความสวยงามและคุณค่าของโบราณสถานไทยเป็นอย่างมาก

- นักท่องเที่ยวชื่นชอบในการมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมากจนอยากจะทำอีกในอนาคต (ค่าเฉลี่ย 4.37) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.733 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความรู้สึกประทับใจในการมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทย

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
	1	2	3	4	5		
1. สิ่งที่ท่านประทับใจในทุก ๆ วัน ที่อยู่ในประเทศไทยคือ อาหารไทย		1 (0.3)	42 (11.1)	144 (38.0)	192 (50.7)	4.39	0.690
2. ท่านอยากไปเที่ยวชมการละครในโรงละคร และพิพิธภัณฑ์ในที่ต่าง ๆ ตามสมควร	6 (1.6)	34 (9.0)	85 (22.4)	151 (39.8)	103 (27.1)	3.82	0.983
3. ท่านคิดว่าโปรแกรมการเดินทางมีความหลากหลายและน่าประทับใจ	4 (1.1)	8 (2.1)	61 (16.1)	170 (44.9)	136 (35.9)	4.12	0.828
4. เมื่อท่านได้มีโอกาสมาเยี่ยมชมวัดแห่งนี้ อันเป็นโบราณสถานแล้ว ท่านเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการมาเที่ยวที่ประเทศไทยมากยิ่งขึ้น		1 (0.3)	64 (16.9)	184 (48.5)	130 (34.3)	4.17	0.704
5. ท่านเคารพในวัฒนธรรมของทวีปเอเชียมากขึ้น เมื่อได้มาเที่ยวที่ประเทศไทย	1 (0.3)	2 (0.5)	54 (14.2)	147 (38.8)	175 (46.2)	4.30	0.748
รวม						4.16	0.378

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ดีต่อรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สามารถแยกความคิดเห็นโดยละเอียดในแต่ละข้อได้ดังต่อไปนี้

- สิ่งที่นักท่องเที่ยวประทับใจในทุก ๆ วัน ที่อยู่ในประเทศไทยคือ อาหารไทย (ค่าเฉลี่ย 4.39) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.69 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

- นักท่องเที่ยวอยากไปเที่ยวชมการละครในโรงละคร และพิพิธภัณฑ์ในที่ต่าง ๆ ตามสมควร (ค่าเฉลี่ย 3.82) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.983 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความสนใจในกิจกรรมทางวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก

- นักท่องเที่ยวคิดว่าโปรแกรมการเดินทางมีความหลากหลายและน่าประทับใจ (ค่าเฉลี่ย 4.12) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.828 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเดินทาง
- เมื่อนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสมาเยี่ยมชมวัดแห่งนี้ขึ้นเป็นโบราณสถานแล้ว ท่านเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการมาเที่ยวที่ประเทศไทยมากยิ่งขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.17) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.704 แสดงว่านักท่องเที่ยวประทับใจในโบราณสถานของไทย
- นักท่องเที่ยวเคารพในวัฒนธรรมของทวีปเอเชียมากขึ้น เมื่อได้มาเที่ยวที่ประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 4.30) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.748 แสดงว่านักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของอารยธรรมเอเชีย

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นอื่น ๆ ของการท่องเที่ยว (ในแต่ละคำถาม ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

คำถาม	ความถี่	ร้อยละ
คุณรู้สึกพึงพอใจกับสิ่งใดในการท่องเที่ยวประเทศไทย		
- ศิลปะ	23	6.1
- ทะเลและหาดทราย	29	7.7
- ค่าใช้จ่าย	18	4.7
- วัฒนธรรม	94	24.8
- อาหาร	179	47.2
- ผู้คน / ความอัธยาศัย	108	29.5
- วิวทิวทัศน์	32	8.4
จากการท่องเที่ยวในประเทศไทย คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว		
- ใช้ได้	14	3.7
- ดี	87	23.0
- ดีเยี่ยม	32	8.4
- ประทับใจ	6	1.6
- ควรปรับปรุงเรื่องต่าง ๆ	38	10.0
คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะให้โอกาสในการเผยแพร่ต่อบุคคลใกล้ชิด เพื่อนหรือญาติ สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทยเช่นเดียวกับคุณ		
- เห็นด้วย	343	90.5
- ไม่เห็นด้วย	36	9.5
วัฒนธรรมไทยใด ที่อยู่ในความคิดของคุณ		
- ศิลปะ	73	19.3
- มวยไทย	25	6.6
- วัฒนธรรม	66	17.4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นอื่น ๆ ของการท่องเที่ยว (ต่อ)

คำถาม	ความถี่	ร้อยละ
วัฒนธรรมไทยใด ที่อยู่ในความคิดของคุณ		
- ดนตรี	24	6.3
- อาหาร	72	19.0
- ผู้คน / ความอัธยาศัย	80	21.1
- ประวัติศาสตร์	19	5.0
- วัฒวาอาราม	29	7.7
หากเปรียบเทียบเป็นคะแนน คุณจะประเมินเท่าใด (0 คือน้อยที่สุด, 10 คือมากที่สุด)		
- 4.0	1	0.3
- 5.0	1	0.3
- 6.0	5	1.3
- 7.0	52	13.7
- 7.5	4	1.1
- 8.0	121	31.9
- 8.5	9	2.4
- 9.0	98	25.9
- 9.5	10	2.6
- 10.0	63	16.6

ผลจากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจกับอาหาร (47.2%) มากที่สุด รองลงมาคือ วัฒนธรรม (24.8%) ผู้คน / ความอัธยาศัย (28.5%) ทะเลและหาดทราย (7.7%) ศิลปะ (6.1%) และวัฒวาอาราม (8.4%) ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าจุดแข็งของการท่องเที่ยวไทยคือ อาหาร วัฒนธรรม ผู้คน และธรรมชาติ โดยความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว 23.0% คิดว่าองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว “ดี” นักท่องเที่ยว 10.0% คิดว่าควรปรับปรุงองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า ยังมีช่องว่างให้พัฒนาสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ นักท่องเที่ยว 90.5% เห็นด้วยที่จะบอกต่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีประสบการณ์ที่ดีกับการท่องเที่ยวในประเทศไทยและอยากบอกต่อ โดยวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในความคิด นักท่องเที่ยว 21.1% คิดว่าวัฒนธรรมไทยที่โดดเด่นคือ “ผู้คน / ความอัธยาศัย” นักท่องเที่ยว 19.3% คิดว่าวัฒนธรรมไทยที่โดดเด่นคือ “ศิลปะ” นักท่องเที่ยว 19.0% คิดว่าวัฒนธรรมไทยที่โดดเด่นคือ “อาหาร” และหากเปรียบเทียบเป็นคะแนน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ (67.8%) ให้คะแนนการท่องเที่ยวในประเทศไทย 8 คะแนนขึ้นไป โดยคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 8.47 อยู่ในระดับพึงพอใจกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

	สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม		รายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว	
	ค่าสถิติทดสอบ	ค่าความน่าจะเป็น	ค่าสถิติทดสอบ	ค่าความน่าจะเป็น
เพศ	-1.890	0.059	0.463	0.643
สัญชาติ	0.680	0.666	1.374	0.224
อาชีพ	0.914	0.484	1.928	0.075
การศึกษา	1.136	0.334	1.264	0.287
ประวัติการท่องเที่ยว	25.868	0.000*	1.258	0.285

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในส่วนของประวัติการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวที่มีประวัติการท่องเที่ยวแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแตกต่างกัน แต่รายละเอียดต่างๆ ของการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว

		อายุ	สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	รายละเอียดต่าง ๆ
อายุ	Pearson Correlation	1	0.140	0.112
	Sig. (2-tailed)		0.006*	0.029*
	N	379	379	379
สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	Pearson Correlation	0.140	1	0.352
	Sig. (2-tailed)	0.006*		0.000*
	N	379	379	379
รายละเอียดต่าง ๆ	Pearson Correlation	0.112	0.352	
	Sig. (2-tailed)	0.029*	0.000*	
	N	379	379	379

จากตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวพบว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

และรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุมากขึ้นจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและรายละเอียดต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวที่สูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาด้วยสถิติเชิงพรรณนาความ

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลทั่วไป จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติที่นิยมมาเที่ยวประเทศไทย ผ่านการท่องเที่ยวโบราณสถาน มีโอกาสมาประเทศไทยเป็นครั้งแรก มาจากทวีปยุโรป อเมริกา และเอเชียเป็นหลัก และมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี ทำงานในระดับพนักงานบริษัท รวมทั้งนักเรียนและนักศึกษา

เมื่อพิจารณาจากระดับความคิดเห็น 5 ระดับ พบว่า นักท่องเที่ยวทราบดีว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ทั่วไป และให้ความสนใจที่จะไปเที่ยวชมโบราณสถานอื่น ๆ โดยให้ความสนใจในอารยธรรมอันเก่าแก่ที่มีความสวยงามและมีคุณค่า ส่วนในด้านอื่น ๆ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่าอาหารไทยมีรสชาติที่อร่อยและอยากมาเที่ยวประเทศไทยอีก รวมทั้งจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้ ทำให้มีความเคารพในความมีอารยธรรมของทวีปเอเชียมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาด้วยสถิติเชิงอนุมาน

เมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ไม่มีความแตกต่างจากปัจจัยส่วนบุคคล หมายความว่านักท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดซึ่งมีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความเห็นไปในทางเดียวกันคือ ความชื่นชมในวัฒนธรรมไทยผ่านโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอื่น ๆ และอาหารไทย นอกจากนี้อายุของนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น จะสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทยดีขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานของประเทศไทยในเชิงเศรษฐกิจ โดย Ruchdaponkul (2021) พบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยาวางเป้าหมายที่จะพัฒนาให้เป็นนครแห่งการท่องเที่ยวระดับนานาชาติที่สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ รวมถึงให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และโบราณสถาน โดยอาศัยความร่วมมือและการเข้ามามีส่วนร่วมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนเข้ามาระดมสมองเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาวางแผนและปฏิบัติการจึงเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยของ Janprakhon (2010) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมโบราณพบว่า ปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวโบราณสถาน ขอมโบราณในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์ ขึ้นอยู่กับอาชีพ อายุ และรายได้ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ซึ่งมีระดับการรับรู้ถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมผ่านโบราณสถานอย่างเด่นชัด

จากผลการศึกษาทั้ง 2 งาน ให้ข้อสรุปว่าการเยี่ยมชมโบราณสถานมีปัจจัยส่วนบุคคลด้วยอาชีพ อายุ และรายได้ และเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายที่ส่งผลต่อความสนใจใคร่รู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในเรื่องนี้ และให้ข้อเสนอแนะว่าภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนในการวางยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้การอนุรักษ์โบราณสถานเกิดขึ้นในระดับจิตสำนึกของคนไทยในอันที่จะหวงแหนวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งเดียวกันกับข้อเสนอแนะในการศึกษาในงานวิจัยนี้

สรุปผล

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการเยี่ยมชมโบราณสถานมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีทัศนคติที่ดีต่อการเที่ยวชมโบราณสถานและอื่น ๆ ที่สะท้อนความเป็นตัวตนของประเทศไทย การจัดการท่องเที่ยวโบราณสถานไทยให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศไทยอย่างสำคัญ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากโบราณสถานมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ซึ่งภาครัฐควรจัดแคมเปญการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมในเมืองรองควบคู่ไปกับเมืองใหญ่เพื่อเป็นการขยายโอกาสการท่องเที่ยว และนำที่จะสร้างรายได้ให้กับบริษัทนำเที่ยว นับว่าเป็นการนำเงินตราต่างประเทศลงสู่จังหวัดต่าง ๆ ให้มากขึ้น

2. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีทัศนคติที่ดีมากต่อการเที่ยวชมโบราณสถานและอื่น ๆ ที่สะท้อนความเป็นตัวตนของประเทศไทย เช่น โรงละคร พิพิธภัณฑสถาน อาหารไทย เป็นต้น จึงควรเสนอแนะภาครัฐให้มีการจัดการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทั้งอาหารไทย และสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายผ่านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) บริษัทนำเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว

3. ปริมาณของนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทุกปี เป็นสิ่งสำคัญมากของการจัดการท่องเที่ยวไทยจากการวางแผนเป้าหมายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นั้น ควรได้รับการใคร่ครวญให้มีการพัฒนาทั้งทางด้านสถานที่เป้าหมาย แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ศิลปวัฒนธรรมผ่านการแสดง โขนและอื่น ๆ ร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop) และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีสุขอนามัยเพื่อตอบสนองรสนิยมของนักท่องเที่ยว และเป็นการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทย สมกับเป็นสยามเมืองยิ้มและส่งเสริมรายได้จากดุลการค้าและดุลบริการในบัญชีเดินสะพัดของดุลการชำระเงินเหล่านี้ จึงเป็นส่วนสำคัญต่อการวางรากฐานรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวไทยในอันที่จะนำเงินตราจากต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านโบราณสถานพื้นที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือของ ดร.สมชาย เบ็ญจวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาการเงินและการลงทุน มหาวิทยาลัยสยาม ในด้านการประมวลผลสถิติและการแปลผล คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ นักท่องเที่ยวผู้รับการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามทุกคน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในผลงานวิจัยนี้

References

- Janprakhon, S. (2010). **Factor Influencing on Decision Making to Selection Khmer Art and Cultural Touring: A Case Study of Ancient Places in Nakorn Ratchasima and Buri Ram Province.** Khon Kaen University.
- Jarumane, N. (2001). **Tourism and Management of Tourist Industry in Bangkok.** O.S. Printing.
- Krungthai Compass. (2024). **Thai Tourism in 2024 Expects Income of 2.52 Trillion to Support Spending almost 10 Times more than Thai People.** https://www.thairath.co.th/money/economics/thailand_econ/2764434
- Pamaranont, P. (2019). **The Factor Affecting to the Decision Making of Thai Tourists on Travailing to Historical and Cultural Tourist Attractions in Pranakorn Si Ayutthaya Province.** Bangkok University.
- Pongtratit, C., Nimnatipun, S. & Malarat, A. (2021). **The Development of Cultural Tourism Strategies in Prachuap Khiri Khan Province.** Srinakharinwirot University.
- Ruchdaponkul, S. (2021). Economic Management of Archaeological Site Tourism in Thailand. *The National Defence College of Thailand Journal*, 63(1), 57–69.
- Smith, V. L. (1996). Indigenous Tourism: the Four Hs. In Butler, R. W. & Hinch, T. D. (eds.), **Tourism and Indigenous Peoples.** International Thomson Business Press.
- Thaipost. (2023). **E-Publication News.** <https://www.thaipost.net/e-pub-news>
- Wallerstein, I. (1974). **The Modern World System I.** New York Academic.
- Wallerstein, I. (1979). **The Capitalist World – Economy.** Cambridge University Press.
- Wallerstein, I. (1991). **Culture as the Ideological Battleground of the Modern World – System in Geopolitics – Geoculture.** Cambridge University Press.
- Wantanom, C. (2001). **Factors of Tourists’ Decision Making Effect to Select Domestic Travelling in Thailand.** Chiang Mai University.